

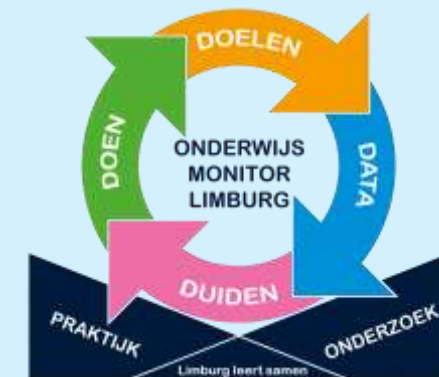
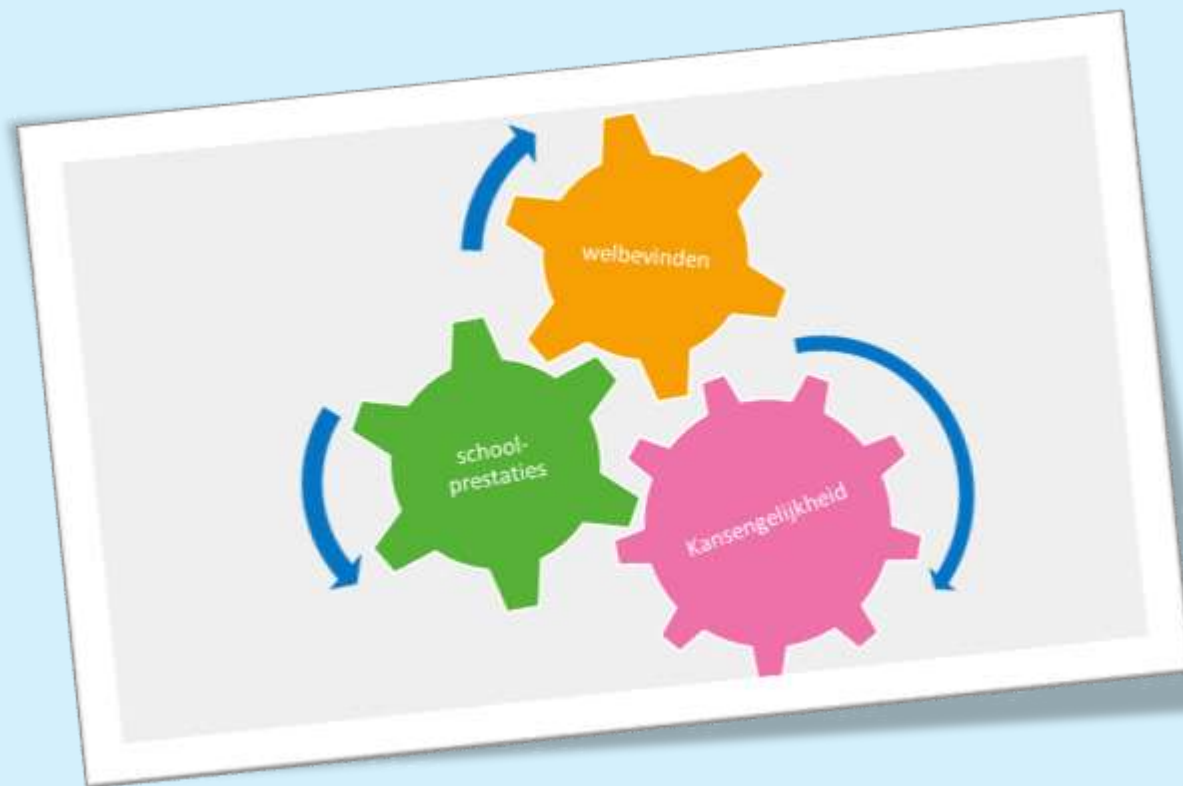
De rijke schooldag in Limburg – deel 1

Achtergrond – update meting 2025

Inzichten uit het kennisnetwerk
OnderwijsMonitor Limburg

November 2025

Trudie Schils
Èvi Kikken

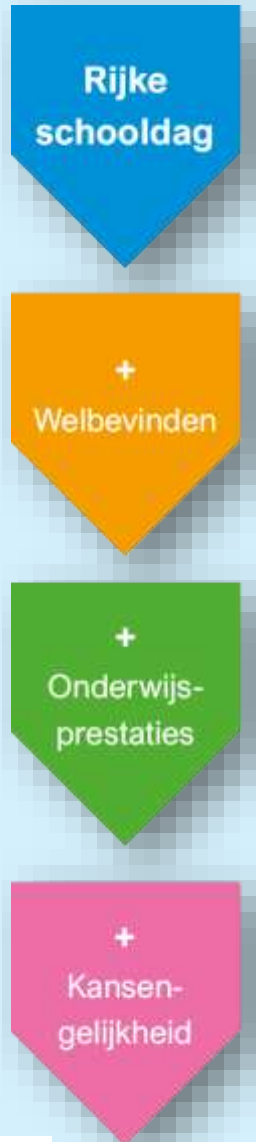
Inleiding

Nederlandse scholen werken, binnen het programma School & Omgeving¹, aan een **rijke schooldag**. Op scholen wordt geïnvesteerd in een verrijkt onderwijsaanbod, zodat elk kind zich zo goed mogelijk kan ontplooiën onafhankelijk van de omgeving waarin hij/zij opgroeit. Volgens een zogeheten *theory of change* leiden de activiteiten van de rijke schooldag stapsgewijs tot meer kansengelijkheid.

- ❖ In eerste instantie moet het rijke aanbod ertoe leiden dat kinderen onder meer fysiek en mentaal beter in hun vel komen te zitten en meer zelfvertrouwen laten zien, hun (meta)cognitieve, sociaal-emotionele en burgerschapsvaardigheden ontwikkelen, hun talenten ontdekken, interesses ontwikkelen, hun toekomstperspectief verbreden, betekenisvolle relaties vormen met elkaar en met volwassenen, en hun netwerk en sociaal kapitaal vergroten.
- ❖ Deze verbetering van de sociaal-emotionele en (meta)cognitieve competenties en vaardigheden is onderdeel van een gezonde kindontwikkeling en heeft tot gevolg dat kinderen een beter begrip hebben van wat ze willen en kunnen. Hierdoor laten ze betere onderwijsprestaties zien en maken meer kans op een passende onderwijsloopbaan.
- ❖ Dit mondt uiteindelijk uit in lagere uitvalcijfers van kinderen in de onderwijsloopbaan en verbetering van kansengelijkheid.

Onderzoek in de Nederlandse context naar de mate waarin deze effecten worden behaald is tot dusver zeer beperkt. Meer inzicht is nodig in de werkzame elementen van de rijke schooldag, voor welke kinderen deze het meest effect hebben en op welke uitkomsten.

¹ Voor meer informatie zie: www.gelijke-kansen.nl/schoolenomgeving.

Onderzoek op Limburgse scholen

Limburgse basisscholen werken samen met Universiteit Maastricht aan het opbouwen van evidentie voor de rijke schooldag als middel voor meer kansengelijkheid. Er zijn zeven coalities betrokken: Maastricht, Parkstad, Heerlen-noord, Sittard-Geleen, Roermond, Weert, en Venlo.

Hoofdvraag is in hoeverre het verrijkt aanbod op basisscholen binnen het programma School en Omgeving bijdraagt aan een verbetering van sociaal-emotionele en (meta)cognitieve competenties en vaardigheden van kinderen. Daarbij kijken we in het bijzonder naar de volgende uitkomsten: relaties met leerkrachten en klasgenoten, schoolmotivatie en schoolhouding, schoolvertrouwen, 21e-eeuwse competenties en vaardigheden zoals kritisch denken, probleemoplossend vermogen, nieuwsgierigheid, vindingrijkheid, volharding, samenwerken, emotionele stabiliteit, interesses in en tijdsbesteding aan sport, cultuur, muziek, gezondheid, en taalbeheersing. Ook kijken we naar verschillen tussen groepen kinderen en verschillen tussen coalities in relatie tot de doelen van het aanbod binnen de coalities.

De keuze voor deze uitkomsten is gebaseerd op een gezamenlijke vraagarticulatie, uit evidentie en uit de literatuur, dat deze uitkomsten bij kunnen dragen aan een goede onderwijsprestatie en -kansen voor kinderen (zoals vanuit de theory of change gedachte is geformuleerd).

In het onderzoek brengen we nadrukkelijk de context van scholen, kennis en expertise uit de onderwijspraktijk samen met kennis uit onderzoek en data: de kern van **evidence-informed onderwijs**. Op die manier kunnen we samen leren wat werkt voor welke school of welke groep kinderen.

Kennisdossiers en factsheets

De resultaten van het onderzoek publiceren we in een reeks factsheets en kennisdossiers.

In de **kennisdossiers** rapporteren over het werken met een kwaliteitscyclus, bevindingen uit literatuuronderzoek over de rijke schooldag, en ervaringen met het proces van het organiseren van een rijke schooldag. Wat vraagt het van scholen en wat vraagt het van partners die het aanbod verzorgen? Hoe borg je kwaliteit?

Al verschenen kennisdossiers zijn: [doelen bepalen voor een onderwijsinterventie](#) en [een juiste probleemverkenning](#).

In de **factsheets** kijken we naar achtergrond ervaringen van kinderen met het aanbod op de scholen, en presenteren we resultaten van het aanbod op diverse uitkomsten.

Al verschenen factsheets in de serie over de rijke schooldag zijn: [Deel 1: achtergrond](#), [Deel 2: het aanbod](#), [Deel 3: de ervaringen van leerlingen](#).

In deze factsheet

Deze factsheet is een update van de eerste waarbij we nu ook gegevens over de tweede meting in 2025 benutten voor een overzicht van de achtergrond van de leerlingpopulatie op de scholen in de coalities van School en Omgeving (kortweg S&O-scholen).

Resultaten in het kort

- ❖ Het percentage kinderen dat in 2024 in Maastricht aangaf niet te ontbijten is in 2025 iets gedaald.
- ❖ Het percentage kinderen dat in 2024 in Parkstad aangaf bijna nooit minimaal één glas water per dag te drinken daalde in 2025.
- ❖ In 2025 geeft ongeveer de helft aan dagelijks groente of fruit te eten met een gemiddelde van 5 tot 6 dagen per week.
- ❖ Kinderen op S&O-scholen in Maastricht, Roermond, Weert en Venlo zitten in 2025 net iets onder het gemiddelde (2024) van vier dagen per week minstens één suikerhoudende drank.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek vindt plaats in nauwe relatie tot de reguliere metingen binnen de OML. Concreet betekent dit:

- ❖ In de even kalenderjaren aanvullende bevraging van kinderen in groep 6, 7 en 8 op de S&O-scholen.
- ❖ In de oneven kalenderjaren afname van de reguliere OML onder kinderen en ouders van groep 8.
- ❖ In de oneven kalenderjaren aanvullende bevraging van kinderen in groep 6 en 7 op de S&O-scholen.

Deze opzet maakt het mogelijk om resultaten van de S&O-scholen te vergelijken met de ‘trend’ op de andere scholen binnen de OML.

Er is nadrukkelijk gezocht naar een **balans tussen belasting voor de scholen en voldoende resultaatmeting**. Er is gekozen voor het jaarlijks bevragen van kinderen en niet ook ouders of leerkrachten. Er kleven zeker nadelen aan het alleen bevragen van kinderen, zo kun je je afvragen in hoeverre kinderen een goede inschatting kunnen maken van hun eigen competenties en vaardigheden en of een mogelijk misinschatting gelijk is tussen groepen kinderen. Dit is besproken in het consortium en omdat het doel is vooral de beleving van kinderen zelf te beïnvloeden met de rijke schooldag, is toch gekozen voor deze aanpak. Door gebruik te maken van de reguliere OML-metingen kan overigens wel worden nagegaan in hoeverre antwoorden van kinderen op thema's afwijken van die van hun ouders.

Er is gekozen voor het bevragen van **kinderen in de groepen 6, 7 en 8**. Voor kinderen in de onder- en middenbouw van het basisonderwijs zijn de vragen van de OML in de huidige vorm niet of onvoldoende geschikt. Vragenlijsten kunnen natuurlijk wel samen met leerkrachten worden aangepast aan de doelgroep. Dit vraagt echter tijd en binnen het consortium is voor nu gekozen voor monitoring van uitkomsten bij kinderen in de bovenbouw. Via de reguliere toekomstige metingen van de OML kan overigens op termijn ook worden gezien of kinderen die het extra aanbod langer hebben gehad (dat wil zeggen ook in de onderbouw) andere resultaten laten zien.

Deze factsheet rapporteert de resultaten na de meting in schooljaar 2024-2025, die naast de eerdere meting in schooljaar 2023-2024 worden gelegd.

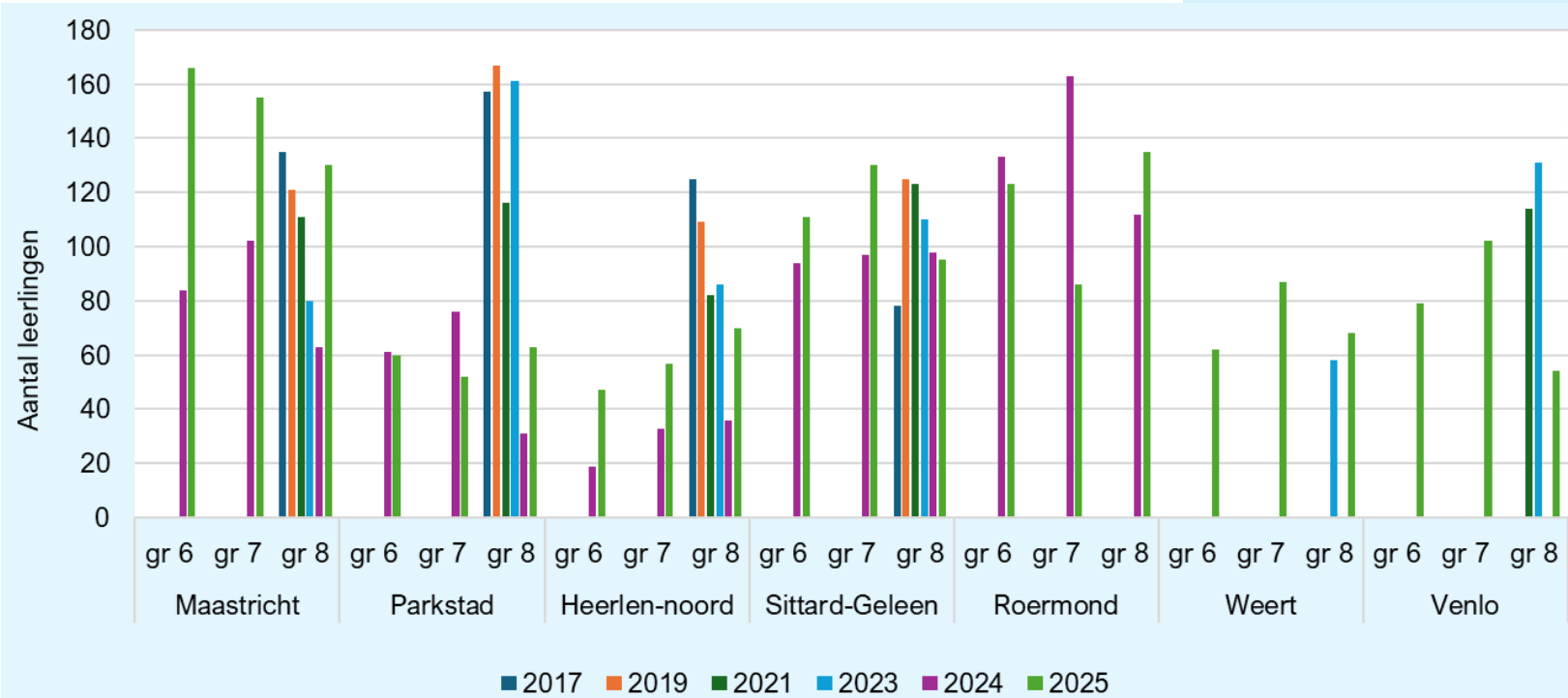
Aantal kinderen in het onderzoek

Figuur 1 geeft een overzicht van het aantal kinderen waarvoor informatie uit de leerlingvragenlijst beschikbaar is. De gegevens zijn uitgesplitst naar coalitie, waarbij onderscheid is gemaakt tussen de reguliere OML-meting (2017–2023) en de aanvullende meting (2024). Tabel 1 geeft een overzicht van het totaal aantal kinderen in de verschillende groepen en jaren en figuur 1 geeft een uitsplitsing naar de verschillende coalities. Na een mooie deelname in de 2024-meting is de respons in 2025 zelfs nog hoger geworden. Op 32 scholen is de vragenlijst afgenomen, met een respons van in totaal 1932 leerlingen.

Tabel 1: aantal kinderen naar kalenderjaar en groep (

	Groep 6	Groep 7	Groep 8	Totaal
2017	-	-	495	495
2019	-	-	522	522
2021	-	-	546	546
2023	-	-	626	626
2024	391	471	340	1201
2025	648	669	615	1932

Figuur 1: aantal kinderen naar kalenderjaar en coalitie

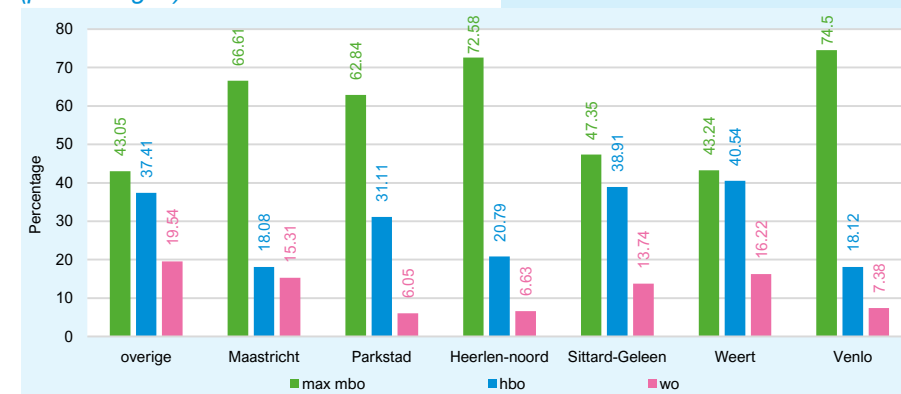
Opleiding ouders van kinderen op S&O-scholen

Het programma School en Omgeving is gericht op “scholen met kinderen die dat het hardste nodig hebben”. In de regel betekent dit dat het gaat om scholen waar kinderen uit zogeheten kansarmere gezinnen zitten. Figuur 2 geeft de percentages ouders in de verschillende opleidingscategorieën van de S&O-scholen weer, in vergelijking met andere scholen in de OML. Deze gegevens komen uit de reguliere OML-metingen. In de aanvullende metingen zijn ouders niet bevraagd. De figuur laat zien dat de S&O-scholen meer ouders hebben met maximaal een mbo-diploma in vergelijking met andere scholen.

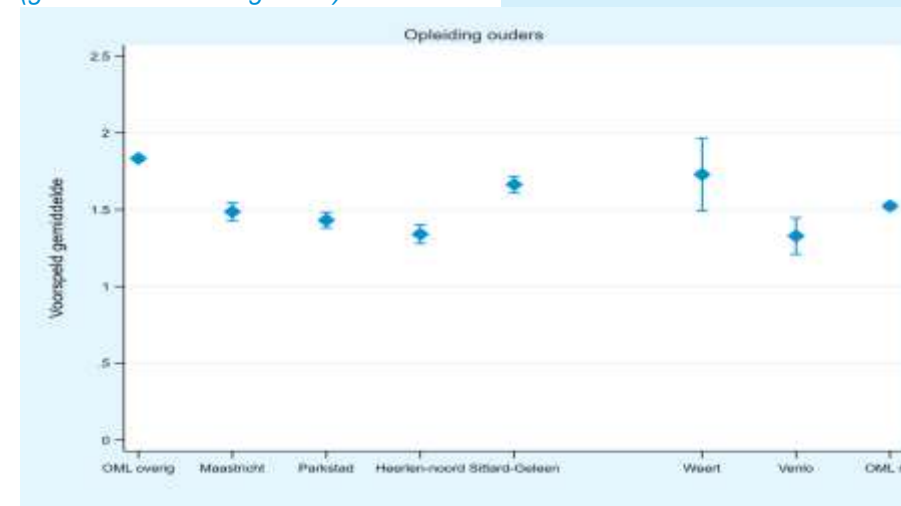
Figuur 3 laat de gemiddelden zien na regressie (gecontroleerd voor verschillende factoren), zodat we kunnen nagaan of verschillen significant zijn. Op S&O-scholen in Maastricht, Parkstad, Heerlen-noord en Venlo hebben ouders gemiddeld genomen minder vaak een hbo- of wo-opleiding dan op scholen in de reguliere OML (OML overig links). Voor Sittard-Geleen en Weert (let op: enkel twee scholen voor wie deze informatie beschikbaar is) is dit niet het geval. S&O-scholen in Heerlen-noord en Venlo hebben de minste ouders met een hbo- of wo-opleiding.

Dit betekent dat we niet zomaar de resultaten op S&O-scholen kunnen vergelijken met de OML-scholen als geheel, maar daarbinnen een groep moeten zoeken die een vergelijkbare achtergrond heeft in termen van opleidingsniveau ouders (OML ref. rechts). Dit om een eerlijkere vergelijking te kunnen maken. In deze factsheet presenteren we resultaten van vragen die *alleen* aan kinderen op S&O-scholen zijn gesteld.

Figuur 2: opleidingsachtergrond van ouders op S&O en andere scholen (percentages)

Figuur 3: opleidingsachtergrond van ouders op S&O en andere scholen (gemiddelden na regressie)

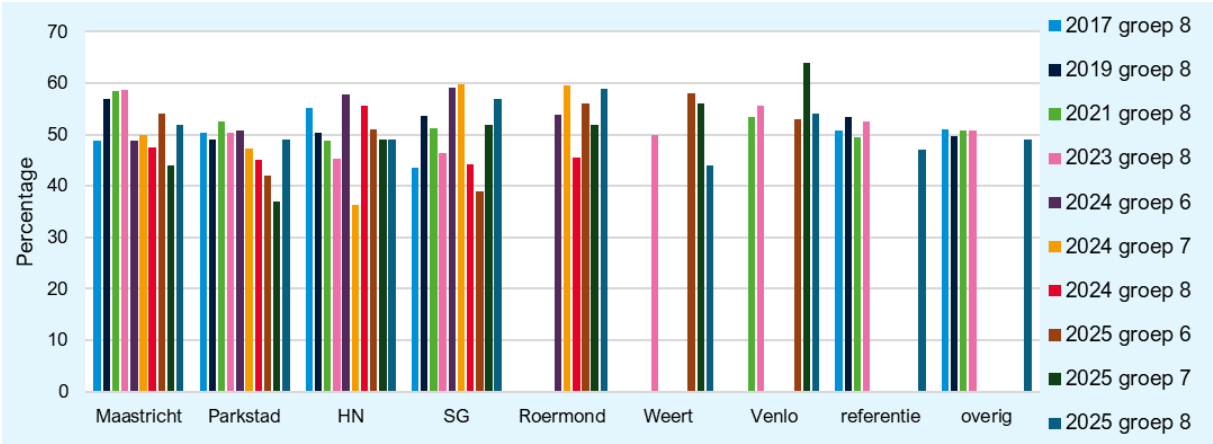

Leeswijzer: De diamanten tonen de gemiddelden. De lijnen tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen daaromheen. Als deze tussen groepen niet overlappen, is het verschil significant. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde (bijv. kleinere groep).

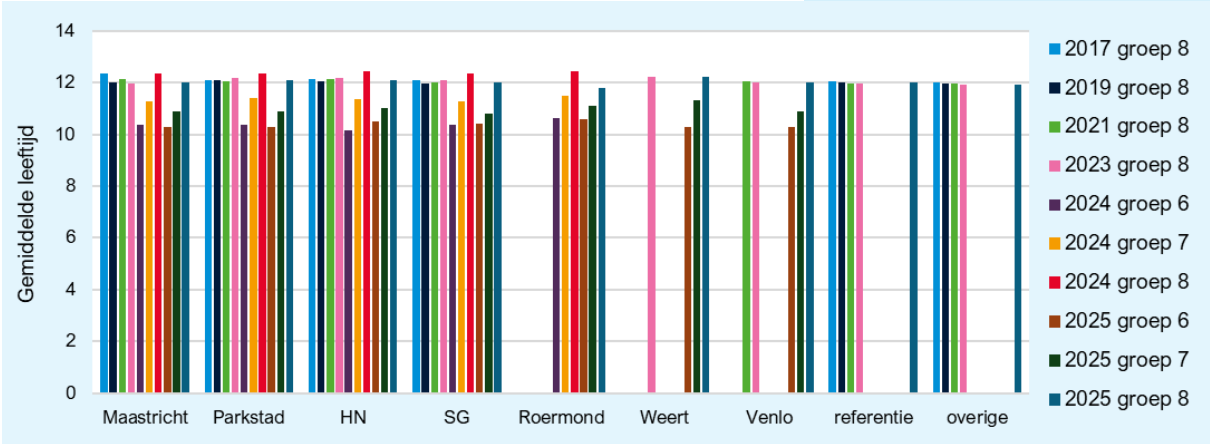
Geslacht en leeftijd

Figuren 4 en 5 laten het percentage meisjes en de gemiddelde leeftijd van kinderen op de S&O en andere scholen zien. Er zijn geen systematische verschillen tussen S&O-scholen en scholen in de referentie of algemene groep binnen de OML.

Figuur 4: percentage meisjes op S&O en andere scholen

Figuur 5: gemiddelde leeftijd van kinderen in metingen op S&O en andere scholen

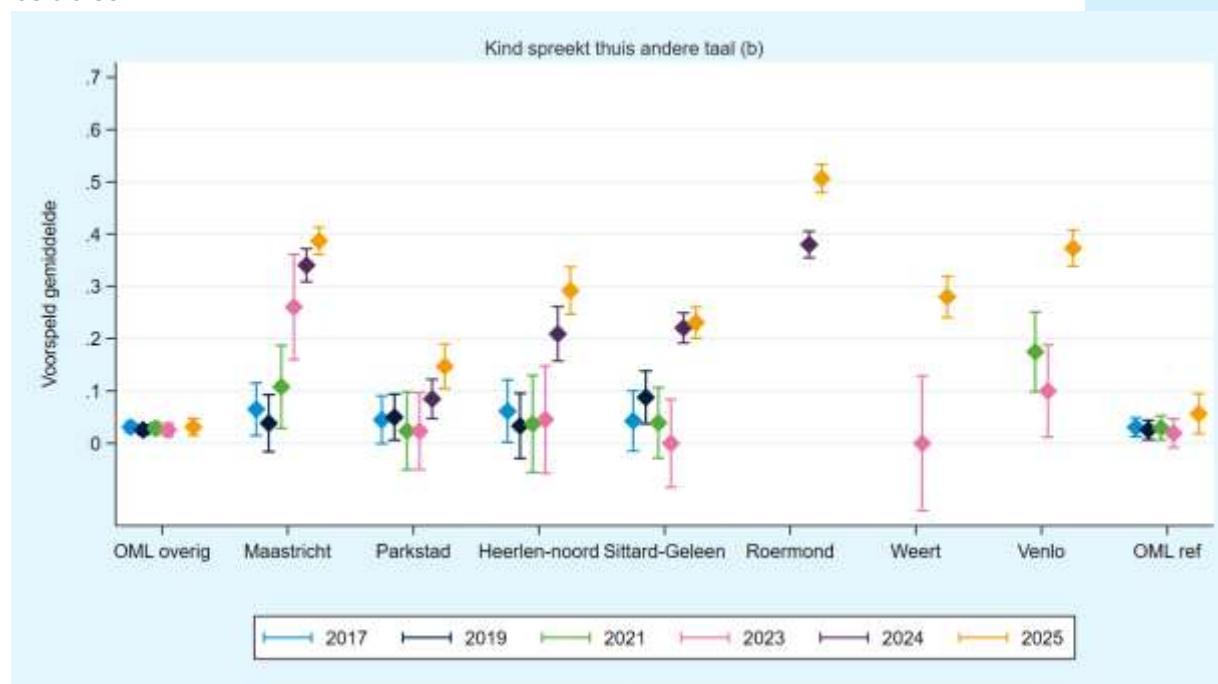
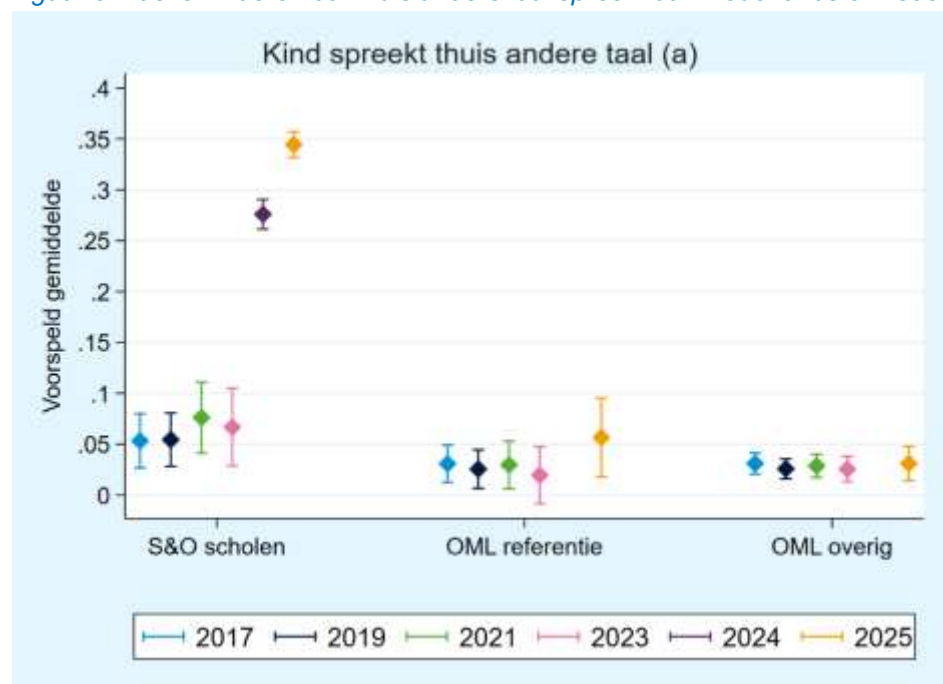

Thuis taal

Figuur 6 laat de fractie kinderen zien die thuis een andere taal spreekt. Figuur 6a vergelijkt de coalities gezamenlijk met de andere scholen en figuur 6b laat de verschillen tussen de coalities zien. Op S&O-scholen spreken kinderen vaker een andere taal dan op de andere scholen. In 2017-2023 sprak ongeveer 6% van de kinderen thuis een andere taal op de S&O-scholen in vergelijking met 3% op de andere scholen.

In 2024 is de informatie opgehaald bij de leerlingen zelf op de S&O-scholen en zien we een hoger percentage op de S&O-scholen (hoogst in Venlo, Roermond, Maastricht en laagst in Parkstad). In 2025 is de informatie voor groep 8 weer uit de OML ouder-vragenlijst gehaald en voor de groepen 6 en 7 uit de S&O-leerlingvragenlijst. We zien nog steeds een hoger percentage leerlingen die thuis een andere taal spreekt op de S&O-scholen.

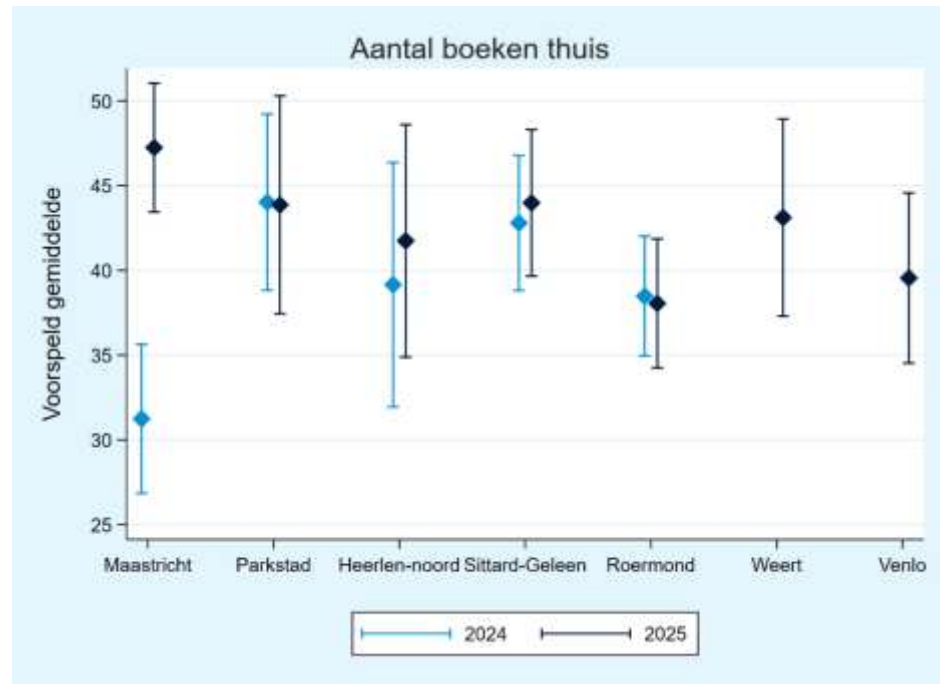
Figuur 6: fractie kinderen dat thuis andere taal spreekt dan Nederlands of Nederlands dialect

Boeken thuis

Figuur 7 laat het aantal boeken zien dat kinderen aangeven thuis ongeveer te hebben. Kinderen kunnen kiezen tussen “geen”, “1-20”, “21-50”, “51-100” of “meer”. Gemiddeld geven kinderen aan ongeveer 40 boeken thuis te hebben. Op de S&O-scholen in Maastricht is dit in 2024 lager, maar in 2025 vergelijkbaar met het aantal boeken op de andere S&O-scholen.

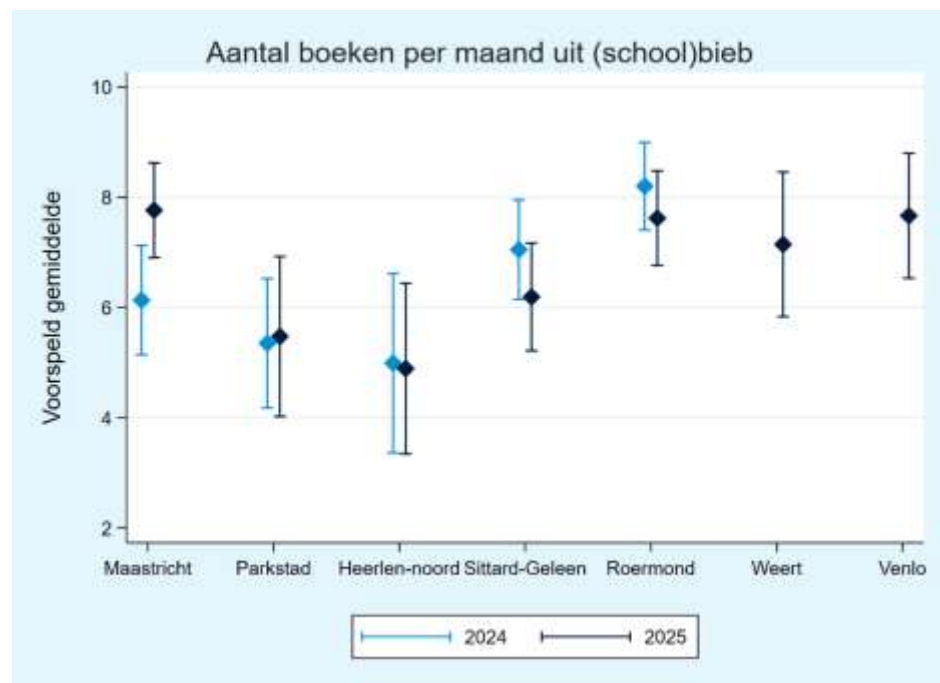
Figuur 7: aantal boeken dat kinderen aangeven thuis te hebben

Boeken uit de (school)bieb

Figuur 8 laat het aantal boeken zien dat kinderen aangeven per maand gemiddeld uit de (school)bieb te lenen. Er is geen specificatie in de vragenlijst of dit de reguliere bieb of de schoolbieb is. Kinderen kunnen kiezen tussen “geen”, “1-10”, “11-20”, “21-30” of “meer”. Gemiddeld geven kinderen aan ongeveer 6-7 boeken per maand uit de bieb te lenen. Kinderen op S&O-scholen in Roermond geven in 2024 aan iets meer boeken uit de bieb te lenen dan op andere scholen (8 boeken per maand). Op S&O-scholen in Maastricht is het aantal boeken uit de (school)bieb hoger in 2025 dan in 2024, maar het verschil is net niet statistisch significant.

Figuur 8: aantal boeken dat kinderen aangeven maandelijks uit de (school)bieb te lenen

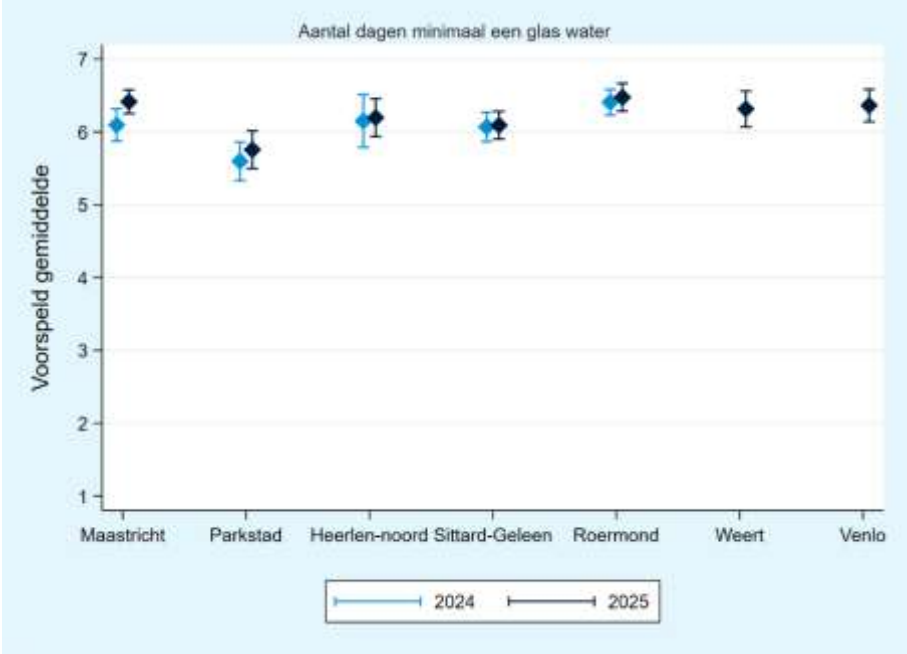

Voeding: minimaal één glas water per dag

Er zijn ook enkele vragen gesteld over het voedingspatroon van de leerlingen. Het is niet zeker of ze hier eerlijk op antwoorden omdat sommige kinderen zich mogelijk al schamen voor het feit dat ze niet elke dag gezond eten. Er is geen reden aan te nemen dat het antwoordpatroon verschilt tussen scholen of coalities. De aantallen dienen wel met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden.

Figuur 9 laat zien hoeveel dagen kinderen gemiddeld genomen minimaal één glas water zeggen te drinken. Dit is ongeveer zes dagen per week. Kinderen op S&O-scholen in Parkstad zitten net iets onder die zes dagen. De tabel laat zien dat ongeveer negen procent van de kinderen op S&O-scholen in Parkstad aangeeft bijna nooit één glas water dagelijks te drinken. In 2025 is dit lager (5 procent) maar gemiddeld genomen drinken kinderen in Parkstad nog steeds minder vaak een glas water dan kinderen op andere S&O-scholen.

Figuur 9: Gemiddeld aantal dagen per week dat kinderen aangeven minimaal één glas water te drinken.

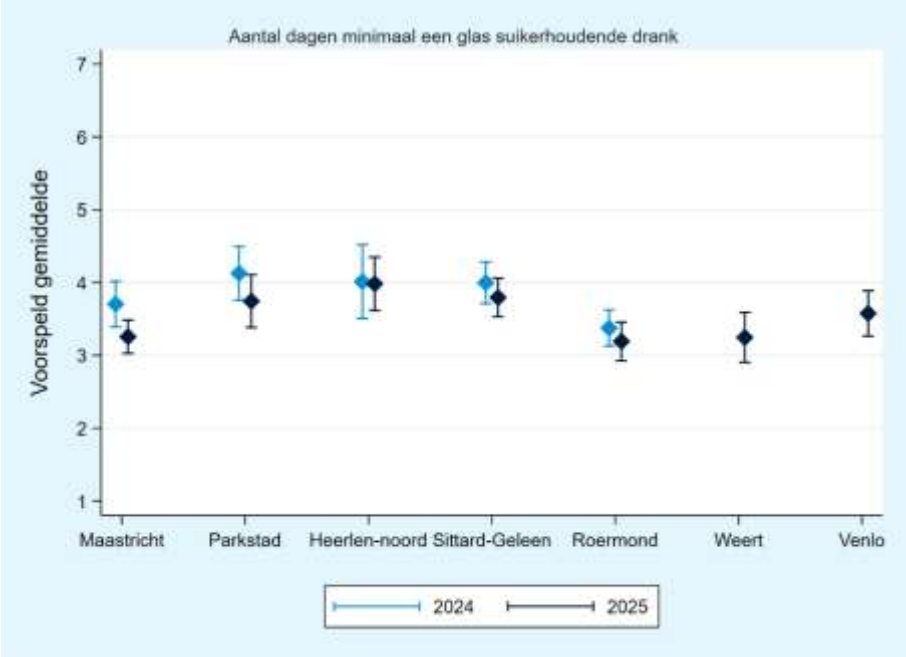

	Bijna nooit		Bijna elke dag	
	2024	2025	2024	2025
Maastricht	4.3	2.6	75.5	83.7
Parkstad	9.0	5.3	64.5	66.1
Heerlen-noord	2.3	1.2	73.6	74.0
Sittard-Geleen	4.6	4.4	72.1	76.6
Roermond	1.6	1.3	81.2	84.0
Weert	-	3.7	-	81.7
Venlo	-	2.6	-	81.0
Totaal gemiddelde	4.1	2.9	74.8	79.4

Voeding: minimaal één suikerhoudende drank per dag

Figuur 10 laat zien hoeveel dagen kinderen gemiddeld genomen minimaal één glas suikerhoudende drank zeggen te drinken. Dit is ongeveer vier dagen per week. Kinderen op S&O-scholen in Maastricht, Roermond, Weert en Venlo zitten net iets onder die vier dagen. In Maastricht is het gemiddelde in 2025 lager dan in 2024, maar net niet statistisch significant.

Figuur 10: Gemiddeld aantal dagen per week dat kinderen aangeven minimaal één glas suikerhoudende drank te drinken.

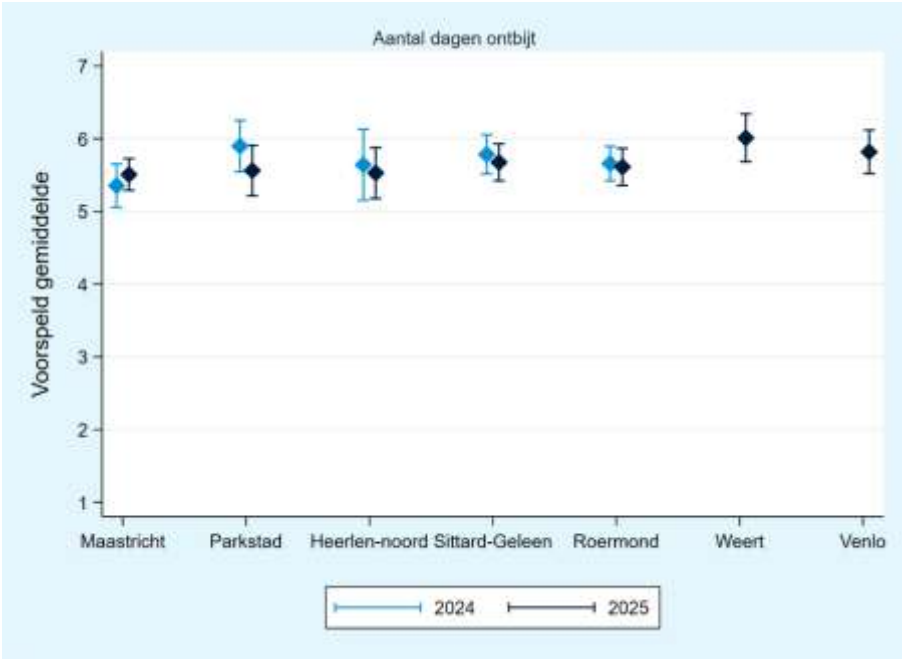

	Bijna nooit		Bijna elke dag	
	2024	2025	2024	2025
Maastricht	14.2	15.4	25.8	20.5
Parkstad	13.9	12.8	34.3	26.2
Heerlen-noord	6.9	10.8	28.7	28.7
Sittard-Geleen	11.1	11.2	31.2	25.9
Roermond	16.6	14.2	19.9	15.4
Weert	-	14.7	-	19.4
Venlo	-	15.2	-	22.9
Totaal gemiddelde	13.6	13.7	26.7	22.0

Voeding: ontbijt

Figuur 11 laat zien hoeveel dagen kinderen aangeven te ontbijten. We weten overigens niet wat dat ontbijt behelst. Dit is 5-6 dagen per week. De tabel laat zien dat op S&O-scholen in Maastricht in 2024 nog wel meer dan 10 procent van de kinderen aangeeft bijna nooit te ontbijten. In 2025 is dit iets lager.

Figuur 11: Gemiddeld aantal dagen per week dat kinderen aangeven te ontbijten.

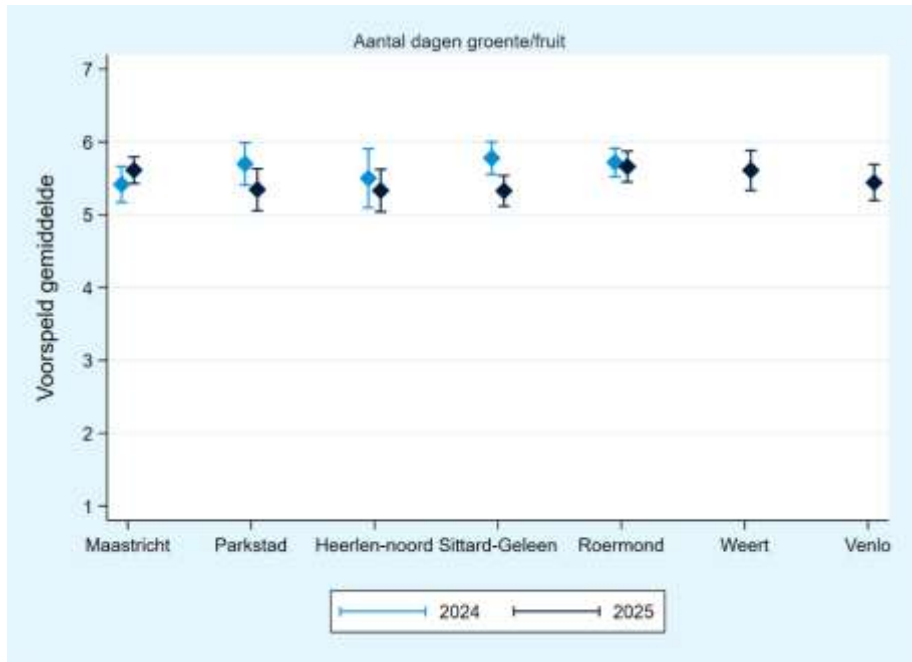

	Bijna nooit		Bijna elke dag	
	2024	2025	2024	2025
Maastricht	11.2	9.1	62.9	66.1
Parkstad	6.0	8.2	72.3	65.5
Heerlen-noord	8.1	8.4	68.6	66.5
Sittard-Geleen	5.3	8.2	68.1	68.0
Roermond	9.3	7.6	70.2	66.5
Weert	-	5.8	-	74.9
Venlo	-	7.8	-	71.9
Totaal gemiddelde	8.1	8.0	68.4	68.1

Voeding: dagelijks groente of fruit

Figuur 12 laat zien hoeveel dagen kinderen aangeven groente of fruit te eten. Dit is 5-6 dagen per week. De tabel laat zien dat op alle scholen toch ongeveer de helft van de kinderen aangeeft bijna dagelijks groente of fruit te eten. In Sittard-Geleen is het aantal dagen dat kinderen groente of fruit eten per week in 2025 lager dan in 2024 (statistisch significant, maar verschil is slechts ongeveer een halve dag).

Figuur 12: Gemiddeld aantal dagen per week dat kinderen aangeven groente of fruit te eten.

	Bijna nooit		Bijna elke dag	
	2024	2025	2024	2025
Maastricht	3.0	4.2	46.4	54.6
Parkstad	3.0	4.7	49.4	48.0
Heerlen-noord	0.0	3.0	38.4	39.2
Sittard-Geleen	2.5	5.9	58.5	50.8
Roermond	1.6	3.8	54.9	56.2
Weert	-	4.2	-	52.9
Venlo	-	4.8	-	47.2
Totaal gemiddelde	2.2	4.5	52.0	51.0

Conclusie

In het Limburgse onderzoek wordt gekeken naar de mate waarin een verrijkt aanbod op basisscholen binnen het programma School en Omgeving kan bijdragen aan een verbetering van sociaal-emotionele en (meta)cognitieve competenties en vaardigheden van kinderen. Het programma richt zich op scholen met kinderen die het meeste baat zouden kunnen hebben bij een verrijkt schoolaanbod. Scholen met kinderen die vaker een minder gunstige sociaal economische achtergrond hebben dan op andere scholen. De eerste metingen laten zien dat kinderen op S&O scholen vaker ouders hebben met maximaal een mbo-opleiding dan op andere scholen (reguliere OML). Ook spreken kinderen thuis vaker een andere taal dan Nederlands of Nederlands dialect. In de tweede meting van 2025 worden deze resultaten opnieuw gevonden.

Er zijn daarnaast verschillen in eetgewoonten en leesgedrag. In 2024 geeft meer dan 10% van de kinderen in Maastricht aan bijna nooit te ontbijten. In 2025 is dit percentage iets gedaald. Ook in 2025 geeft ongeveer de helft van de kinderen aan dagelijks groente of fruit te eten. In Parkstad geeft 5% van de kinderen aan bijna nooit minimaal één glas water per dag te drinken. Dit is iets lager dan in 2024 (9%). Deze groep blijft echter gemiddeld groter dan op de andere S&O scholen. Één suikerhoudende drank wordt gemiddeld ongeveer vier dagen per week gedronken. Kinderen op S&O-scholen in Maastricht, Roermond, Weert en Venlo zitten in 2025 net iets onder die vier dagen. Kinderen op S&O scholen geven in 2024 aan gemiddeld 40 boeken thuis te hebben en 6 tot 7 boeken per maand uit de bieb te halen. Het lagere aantal boeken thuis dat in 2024 in Maastricht werd gemeten, wordt in 2025 niet meer gemeten.

De eerste kleine verschillen tussen de metingen van 2024 en 2025 lijken positief. Ze zijn echter nog allemaal niet significant en dus nog niet helemaal zichtbaar. Volgende metingen zijn nodig om meer inzicht te geven in of deze positieve effecten doorzetten en welke elementen van de rijke schooldag het meest effectief zijn in het bevorderen van sociaal-emotionele en (meta) cognitieve vaardigheden.